Kristiansund kommune

Arkivsak-dok.	26/08014-1
Saksbehandler	Wenche Mostuen Eikeset
Dato	29.10.2026

Behandlet av

Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Formannskapet	10.11.2026	66/26
Bystyret	10.12.2026	

Saksframlegg

Handlingsprogram 2027-2030

Kommunedirektørens innstilling:

Bystyret vedtar fremlagt forslag til Handlingsprogram for 2027 til 2030, herunder handlingsdel, økonomiplan og årsbudsjett med følgende:

Årsbudsjett og økonomiplan

Bevilgningsoversikt drift første ledd - Driftsbudsjett med økonomiplan 2027-2030. Bevilgningsoversikt drift andre ledd - Netto driftsbudsjett rammeområder med økonomiplan 2027-2030. Bevilgningsoversikt investering første ledd - Investeringsbudsjett med økonomiplan 2027-2030. Bevilgningsoversikt investering andre ledd - Investeringsbudsjett anleggsmidler med økonomiplan 2027-2030.

Låneopptak

Det tas opp lån til prosjekter i bevilgningsoversikt investering andre ledd med inntil 590,835 millioner kroner, jf kommuneloven § 14-15 og 14-16. Nedbetalingen reguleres i samsvar med reglene om minste tillatte avdrag.

Det tas opp lån med inntil 80 millioner kroner til videre utlån innenfor Husbankens startlånsordning, jf kommuneloven § 14-17.

Det kan tas opp likviditetslån med inntil 300 millioner kroner, som tilbakebetales i tråd med reglene for likviditetslån.

Kommunedirektøren har til enhver tid fullmakt til å refinansiere kommunens låneportefølje innenfor rammene i finansreglementet.

Eiendomsskatt

1. Det skrives ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen jf. Eiendomsskattelovens §§ 2 og 3 bokstav a.
2. Ved skattlegging av boligeiendommer legges Skatteetatens boligverdi til grunn, jf. Eiendomsskatteloven § 8 C-1.
3. Den generelle satsen for eiendomsskatten i 2027 settes til 7 promille av gjeldende eiendomsskattetakst, jf. Eiendomsskatteloven § 13.
    a. I medhold av Eiendomsskatteloven § 12 bokstav a differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 4 promille.
4. Det beregnes ikke bunnfradrag for 2027, jf. Eiendomsskatteloven § 11 annet ledd
5. Eiendomsskatten skrives ut i minimum fire terminer for 2027, jf. Eiendomsskatteloven § 25.
6. I medhold av Eiendomsskatteloven § 7 bokstav a og b, kan det for et år av gangen søkes om fritak fra eiendomsskatt for følgende eiendommer:
    a. Eiendom tilhørende stiftelser eller organisasjoner som tar sikte på å gagne kommunen, fylket eller staten.
    b. Bygning som har historisk verdi, det vil si bygninger som er automatisk fredede eller vedtaksfredede etter kulturminneloven. Forskriftsfredede bygninger og bygninger som er vernet etter plan- og bygningsloven omfattes ikke av fritaket.

Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen vedtatte eiendomsskattevedtekter, jf. Eiendomsskatteloven § 10.

Saksopplysninger

Denne saken gjelder behandling av handlingsprogram 2027-2030 med handlingsdel, økonomiplan og årsbudsjett

Vurdering

Kommunedirektøren har, i samarbeid med kommunens ledere, medarbeidere, tillitsvalgte og folkevalgte, utarbeidet forslag til handlingsprogram 2027–2030 og årsbudsjett for 2027 i balanse, i samsvar med kommunelovens krav. Balansen i 2027 er oppnådd ved bruk av disposisjonsfondet. Forslaget bygger videre på fjorårets handlingsprogram og strakstiltakene fra 2025, men markerer en forsterket omstilling: det som i fjor var en nødvendig videreføring, er i år et krav om å ta driftsnivået ned.

Samfunnet vi er en del av, er i kontinuerlig endring. Økonomiske rammebetingelser, demografiske utviklingstrekk og forventninger fra innbyggere og stat påvirker kommunens handlingsrom. Kristiansund kommune må evne å fange opp endringene,

tilpasse seg og ta ansvarlige valg for å sikre bærekraftige tjenester, økonomisk, faglig og sosialt.

Handlingsprogrammet 2027–2030 er utarbeidet i en tid med vedvarende høyt rentenivå og stramme statlige rammer. Veksten i frie inntekter for 2027 ligger i nedre grense av det som ble varslet i kommuneproposisjonen, og regjeringen er tydelig på at kommuner som har brukt midlertidig merskattevekst til å utvide tjenestetilbudet, selv må ta ned de varige kostnadene. Den marginale realveksten er i praksis bundet opp gjennom tidligere vedtak, lovpålagte oppgaver og økte finansutgifter. Handlingsrommet for nye satsinger er dermed ikke bare begrenset, det er brukt opp. Kommunedirektøren understreker at den økonomiske situasjonen krever politisk mot, tydelige prioriteringer og gjennomgående budsjettdisiplin i hele organisasjonen og i de politiske organene.

Det viktigste som skiller årets forslag fra fjorårets, er at reserven er brukt. Disposisjonsfondet var 139 millioner kroner ved utgangen av 2022. Etter bruk til merforbruk og skattesvikt i 2026 går kommunen inn i 2027 med om lag 17 millioner kroner, og forslaget bruker 14,3 millioner kroner av dette for å saldere 2027. Deretter er fondet under 3 millioner kroner. Til sammenligning måtte kommunen dekke et merforbruk på 66 millioner kroner i 2024. Et nytt år med tilsvarende svikt kan ikke dekkes, og kommunen vil da bli meldt inn i ROBEK, med statlig kontroll av budsjett og låneopptak. Forslaget gir negativt netto driftsresultat i 2027, 2028 og 2029 og overholder én av bystyrets fire handlingsregler i planperioden. Handlingsprogrammet 2027–2030 løser ikke kommunens økonomiske utfordring, det synliggjør den.

Samtidig står kommunen i en demografisk endring som utfordrer både tjenestene og rekrutteringen. Antallet innbyggere over 80 år øker med om lag 30 prosent fram mot 2030, mens antallet grunnskoleelever faller med over 10 prosent, og antallet i yrkesaktiv alder per innbygger over 67 år går fra 2,9 til 2,7. Demografikompensasjonen fra staten er netto: økt behov på ett område er motregnet mot redusert behov på et annet. Omstillingen må derfor ha en retning, og den må skje planmessig, med tydelig ledelse og forankring. Dersom vi ikke klarer å omstille gradvis, står vi i fare for å måtte omstille raskt gjennom brå og uønskede kutt. Med reserven brukt er avstanden mellom de to alternativene kortere enn den var i fjor.

Kommunedirektøren har på denne bakgrunn satt i gang en omstillingsprosess som skal redusere kommunens netto driftsutgifter med minst 100 millioner kroner i løpet av perioden 2027–2030, i tillegg til tiltak som allerede er vedtatt i gjeldende økonomiplan. Om lag 23 millioner kroner av beløpet måtte tas inn allerede i dette handlingsprogrammet, fordi rammevilkårene fra staten ble strammere enn forutsatt. Beløpet er et minimum. Merforbruk i tjenestene og nye vedtak med økonomisk konsekvens som ikke er finansiert, øker omstillingsbehovet tilsvarende.
Resten må finnes gjennom omstillingsprosessen i 2027. Bystyret vil få en samlet sak om omstillingen i juni 2027.

Kommunen viser en aktiv investeringsvilje. Nytt sykehjem og ny barneskole på Omsundet ligger inne i planperioden, og låneopptaket er dimensjonert for begge. Dette er nødvendige investeringer, men de har en pris i driften. Renter og avdrag øker fra 348 millioner kroner i 2025 til 444 millioner kroner i 2030, og hele

driftsoverskuddet fra tjenesteproduksjonen går med til å betjene gjeld. Det som bygges, skal også driftes. Kostnadene ved å drive det nye sykehjemmet fra 2031 er ikke innarbeidet, og med dagens driftsnivå har kommunen ikke rom for dem. Det er derfor ikke rom for nye større investeringsprosjekter i perioden utover de som allerede er politisk vedtatt, og nye investeringer må vente til kommunen igjen har økonomisk handlingsrom til å bære dem.

Hvordan organisasjonen skal arbeide for å lykkes med omstillingen, med kompetanse, bemanning, ledelse og medarbeiderskap, er beskrevet i kapittel 8.1. Temaplan for kompetansebehov og rekruttering 2026–2029 ligger til grunn. Dette handler ikke bare om struktur, men om kultur, verdier og samhandling, og om at kommunen skal være en attraktiv arbeidsplass også i en periode med stramme rammer.

Kommunen skal fortsatt være en aktiv samfunnsutvikler på Nordmøre. Gjennom etablerte samarbeid vil Kristiansund fortsatt bidra til felles utvikling innen kompetanse, innovasjon og næringsutvikling. For å lykkes må det være tett dialog mellom administrasjon, tillitsvalgte og folkevalgte, slik at nødvendige prioriteringer kan forankres og forstås.

Handlingsprogrammet 2027–2030 legger vekt på mot og klokskap i styringen av kommunen. Vi skal fortsette å skape tjenester med kvalitet, men innenfor de økonomiske rammene som er realistiske. Å utsette omstillingen er det dyreste alternativet. Kristiansund kommune skal med tydelige prioriteringer, sterk faglighet og respekt for økonomisk bærekraft sikre trygge tjenester til innbyggerne, både i dag og for framtiden.

Wenche Mostuen Eikeset
Økonomisjef

Vedlegg

Handlingsprogram 2027–2030 kommunedirektørens forslag
Bevilgningsoversikt investering § 5-5 andre ledd 2027 - 2030
Betalingssatser 2027